

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра грецької філології та перекладу

ЗАТВЕРДЖЕНО

протокол засідання кафедри

« 31 » серпня 2021 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКПП 1.2.5 ОСНОВИ ТЕОРІЇ МОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 035 Філологія

(код та найменування спеціальності)

спеціалізація 035.081 Новогрецька мова та літератури (переклад включно).

Мова та література (новогрецька)

(назва спеціалізації)

факультет грецької філології та перекладу

(назва факультету)

2021 – 2022 рік

Робоча програма з курсу «Основи теорії мовної комунікації» розроблена для здобувачів вищої освіти ОП (Філологія. Мова та література (новогрецька)

Спеціальності 035 Філологія

Розробники: Кобиленко Н.К., старший викладач кафедри грецької філології та перекладу

© МДУ, 2021 рік

©

© Кобиленко Н.К., 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки <u>035 Філологія</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 035 Філологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <i>реферат</i> (назва)	Спеціалізація 035.081 Новогрецька мова та література (переклад включно). Мова та література (новогрецька)	Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,7 самостійної роботи студента – 3,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: ОС «Магістр»	14 год.	10
		Практичні, семінарські	
		16 год.	8
		Лабораторні	
		год.	.
		Самостійна робота	
		51 год.	71
		Індивідуальні завдання: 9 год.	
Вид контролю: залік			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33,4% - аудиторні, 66,6% - самостійна
для заочної форми навчання 20,4% - аудиторні, 79,6% - самостійна

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

МЕТА: опанування сучасними системами лінгвістичних, соціолінгвістичних та прагмалінгвістичних знань про структуру, закономірності і важливі явища мовної та міжмовної комунікації, а також правилами мовної поведінки в різних комунікативних ситуаціях, набуття ефективних умов спілкування, насамперед у контекстах міжмовного (міжкультурного) спілкування.

Крім комплексного аналізу та опису комунікативного процесу і його складників теорія мовної комунікації як інтерлінгвістична дисципліна передбачає розв'язання таких **завдань**:

- тлумачення поняття «комунікативний процес» та його складників; опис видів, аспектів, сфер та функцій комунікації;
- з'ясування й характеристика факторів контакту у вербальній комунікації — комунікативний кодекс, принципи, які регулюють взаємоприхильність між мовцями, та обмін комунікаціями інформацією у процесі вербальної взаємодії;
- оволодіння інформацією щодо особливостей використання мови як коду і шляхами підвищення ефективності спілкування рідною та іноземними мовами;
- розвиток розуміння мови як соціально-психологічного феномену;
- формування вмінь аналізувати дискурс як соціальну інтеракцію, структуру та процес, засвоєння знань про інституційні види дискурсу та їхні особливості;
- оволодіння системою знань про особливості функціонування мовних ресурсів у дискурсі; дослідження проблематики етноспецифіки мовної комунікації.

Компетентності та результати навчання за дисципліною «Основи теорії мовної комунікації»

Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні фахівці набувають таких фахових компетентностей:

- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Результати навчання:

- Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації). (PH 10)
- Дотримуватися правил академічної доброчесності. (PH 12)
- Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів. (PH 14)
- Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу. (PH 15) та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі. (PH 17)

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I. АУДИТОРНІ ЗАНЯТТЯ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теорія мовної комунікації як наука і дисципліна. Природа, структура і типологія людської комунікації

Тема 1. Загальні засади мовної комунікації

Теорія мовної комунікації як наука і навчальна дисципліна. Теорія комунікації як методологічна основа для вивчення комунікації. Теорія мовної комунікації у системі мовознавчих наук. Методи дослідження мовної комунікації.

Тема 2. Комунікація як мовленнєва діяльність

Комунікація і спілкування. Моделі комунікації. Основні елементи комунікації. Мотиви, цілі та функції комунікації. Типологія комунікації за різними критеріями. Сутність мови, мовлення, мовленнєвої діяльності. Типи і види мовлення як діяльності. Механізми та процеси мовленнєвої діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Організація мовного коду в комунікації. Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації

Тема 1. Організація та регулятиви мовної комунікації

Сутність і структура мовленнєвого акту. Основні параметри мовленнєвих актів. Типологія мовленнєвих актів. Дискурс і його організація. Мовленнєві жанри й дискурси. Комунікативний кодекс і його складники. Основні принципи спілкування, правила спілкування, конвенції спілкування, мовленнєвий етикет. Культура мовлення та мовленнєва культура. Мовні норми і правильність мовлення. Культура слухання.

Тема 2. Ознаки, чинники та причини ефективної та неефективної мовної комунікації

Ефективна мовна комунікація. Комунікативна компетенція. Комунікативні закони. Механізми мовленнєвого впливу. Комунікативна позиція і способи її посилення. Неуспішна мовна комунікація. Комунікативний саботаж. Типологія комунікативних невдач. Комунікативна поведінка та її види.

Тема 3. Комунікативні стратегії та комунікативні тактики

Сутність комунікативної стратегії і комунікативної тактики. Типологія комунікативних стратегій. Комунікативні стратегії і тактики різних типів дискурсу. Специфіка реалізації стратегій і тактик міжособистісного спілкування.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття 1.

Тема: Загальні засади мовної комунікації

Питання для обговорення:

1. Теорія мовної комунікації як наука і навчальна дисципліна.
2. Теорія комунікації як методологічна основа для вивчення мовної комунікації.

3. Теорія мовної комунікації у системі мовознавчих наук.
4. Методи дослідження мовної комунікації.

Семінарське заняття 2.

Тема: Природа, структура і типологія людської комунікації

Питання для обговорення:

1. Комунікація і спілкування.
2. Моделі комунікації.
3. Основні елементи комунікації.
4. Мотиви, цілі та функції комунікації.
5. Типологія комунікації за різними критеріями.

Семінарське заняття 3.

Тема: Комунікація як мовленнєва діяльність

Питання для обговорення:

1. Сутність мови, мовлення, мовленнєвої діяльності.
2. Типи і види мовлення як діяльності.
3. Механізми та процеси мовленнєвої діяльності.
4. Сутність і структура мовленнєвого акту.
5. Типологія мовленнєвих актів.
6. Мовленнєві жанри й дискурси.

Семінарське заняття 4.

Тема: Регулятиви та культура мовної комунікації

Питання для обговорення:

1. Комунікативний кодекс і його складники.
2. Основні принципи спілкування: правила спілкування, конвенції спілкування, мовленнєвий етикет.
3. культура мовлення і мовленнєва культура. Мовні норми і правильність мовлення.
4. Комунікативні якості та акустичні параметри мовлення.
5. Культура слухання.

Семінарське заняття 5.

Тема: Ознаки, чинники і причини ефективної та неуспішної мовної комунікації

Питання для обговорення:

1. Ефективна мовна комунікація.
2. Комунікативна компетенція і комунікативні закони.
3. Механізми мовленнєвого впливу.

4. Неуспішна мовна комунікація. Комунікативний саботаж.
5. Типологія комунікативних невдач.

Семінарське заняття 6.

Тема: Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації

Питання для обговорення:

1. Сутність комунікативної стратегії і комунікативної тактики.
2. Типологія комунікативних стратегій.
3. Комунікативні стратегії і тактики різних типів дискурсу.
4. Специфіка реалізації стратегій і тактик міжособистісного спілкування.

Семінарське заняття 7.

Тема: Міжкультурна комунікація в міжнародному культурному обміні.

Питання для обговорення:

1. Образи, іміджі та стереотипи в міжкультурній комунікації в міжнародному культурному обміні.
2. Взаємодія в міжнародному культурному обміні.
3. Двосторонні зв'язки в міжнародному культурному обміні.
4. Багатосторонні зв'язки в міжнародному культурному обміні.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теорія мовної комунікації як наука і дисципліна. Природа, структура і типологія людської комунікації												
Тема 1. Загальні засади мовної комунікації.	15	3	2			10						
Тема 2. Комунікація як мовленнєва діяльність	17	3	2			12						
Разом за змістовим модулем 1	32	6	4			22						
Змістовий модуль 2. Організація мовного коду в комунікації. Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації												
Тема 3. Організація та регулятиви мовної комунікації	15	3	3			9						
Тема 4. Ознаки, чинники та причини ефективної та	16	3	3			10						

неефективної мовної комунікації												
Тема 5. Комунікативні стратегії та комунікативні тактики	18	4	4			10						
Разом за змістовим модулем 2	49	8	12			29						
ІНДЗ	9					9						
Усього годин	90	14	16			9	51					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні засади мовної комунікації	2
2	Природа, структура і типологія людської комунікації	2
3	Комунікація як мовленнєва діяльність	2
4.	Регулятиви та культура мовної комунікації	2
5.	Ознаки, чинники і причини ефективної та неуспішної мовної комунікації	2
6.	Тактико-стратегічний потенціал мовної комунікації	2
7.	Міжкультурна комунікація в міжнародному культурному обміні.	2
	Разом:	14

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Підходи до визначення комунікації.	2
2	Моделювання комунікації.	2
3	Функції комунікації.	3
4	Основні види й аспекти комунікації.	3
5	Сфери та форми вербальної комунікації.	2
6	Діалог як форма вербальної комунікації.	2
7	Монолог як форма вербальної комунікації.	3
8	Складники комунікативного процесу.	3
	Разом:	51

9. Індивідуальні завдання

Складання термінологічного словника. Написання реферату.

10. Методи навчання

Лекція, мультимедійна презентація, робота з підручником (в тому числі з електронними).

11. Методи контролю

Усний – індивідуальне і фронтальне опитування, письмовий – поточне тестування, модульна контрольна робота.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

ЗАЛІК

Поточне тестування та самостійна робота					підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль №2				
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення- опорні конспекти лекцій, - схеми та таблиці,

Курс лекцій з дисципліни «Основи теорії міжкультурної комунікації» для студентів ОС «Магістр» спеціальності «Мова і література (новогрецька)»

Курс мультимедійної презентації

НМК з дисципліни **13**

14. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

Рекомендована література

Основна література з курсу:

1. Семенюк О.А., Паращук В.Ю. Основи теорії мовної комунікації : навч. посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 240 с.
2. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації : навч. посібник. - К.: ВЦ «Академія», 2010. – 312 с.

Додаткова література з курсу:

3. Аврамова А.Г. Электронный дискурс в зеркале оппозиции «устный/писменный» // ВМУ. Сер. лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2004. - № 3. – С. 119-126.
4. Бацевич Ф.С. Категорії комунікативної лінгвістики: спроба визначення // Мовознавство – 2003. - № 6. – С. 25-32.
5. Бацевич Ф.С. Основы коммуникативной лингвистики: підручник. – К.: ВЦ «Академія», 2004. – 344 с.
6. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації. – К.: Довіра, 2007. – 205 с.
7. Боголюбова Н.М., Николаева Ю.В. Межкультурная коммуникация в 2 ч. Часть 1 : учебник для академического бакалавриата / Н. М. Боголюбова, Ю. В. Николаева. — М. : Издательство Юрайт, 2017. — 253 с.
8. Гойхман О.Я., Надеина Т.М. Речевая коммуникация: учебник. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 272 с.
9. Дегтярьова К.В. Основы теорії мовної комунікації: Навчально-методичний посібник для студентів факультету філології та журналістики напряму підготовки 6.020303 «Філологія. Українська мова і література». – Полтава, 2012. – 70 с.
10. Дискурс іноземної комунікації./ Львівський національний ун-т ім. І.Франка / К. Кусько (заг.наук. ред.). – Л. ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 496 с.
11. Дискурс, речь, речевая деятельность: Функциональные и структурные аспекты / РАН, ин-т научной информации по общественным наукам / С.А. Ромашко (отв. ред.). – М.: ИНИОН РАН, 2000. – 232 с.
12. Косенко Ю.В. Основы теорії мовної комунікації: навч. посіб. / Ю.В. Косенко. – Суми: Сумський державний університет, 2011. – 187 с.
13. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник. – Київ: видавничий центр «Академія», 2012. – 285 с.
14. Семенюк О.А. Основы теорії мовної комунікації: Навчальний посібник. - К.: ІнЮре, 2009. - 276 с.
15. Селиванова Е.А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации. - К.: Брама, Изд-во Вовчок О.Ю., 2004. - 336 с.
16. Фалькова Е.Г. Межкультурная коммуникация в основных понятиях и определениях: методическое пособие. – СПб: Факультет филологии и искусств СПбГУ, 2007. – 77с.

15. Інформаційні ресурси

1. www.komvos.edu.gr
2. www.filologia.gr
3. <http://www.snhell.gr>
4. www.greek-language.gr
5. <http://elearning.greek-language.gr>
6. <http://www.greeklanguage.gr>
7. <http://www.greeklanguage.gr/pubs>
8. <http://www.biblionet.gr>
9. <http://www.lib.auth.gr>
10. <http://www.ekebi.gr>
11. <http://www.elia.org.gr>
12. <http://www.openlit.gr>
13. <http://www.potheg.gr/intro.aspx>
14. <http://www.ert-archives.gr>
15. <http://www.lexima.gr>
16. <http://diavasame.gr>
17. <http://www.shortfromthepast.gr>

18. <http://www.e-history.gr>
19. <http://www.mmca.org.gr>
20. https://stud.com.ua/90283/kulturologiya/mizhkulturna_komunikatsiya

15. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Основи теорії мовної комунікації» заснована на політиці МДУ. Маріупольський державний університет є вільним і автономним центром освіти, що покликаний давати адекватні відповіді на виклики сучасності, плекати й оберігати духовну свободу людини, що робить її спроможною діяти згідно з власним сумлінням; її громадянську свободу, яка є основою формування суспільно відповідальної особистості, та академічну свободу і добросовісність, що є головними рушійними чинниками наукового поступу. Внутрішня атмосфера вишу будується на засадах відкритості, прозорості, гостинності, повазі до особистості. Вивчення навчальної дисципліни «Історія основної іноземної мови (новогрецької)» потребує: підготовки до практичних занять; виконання індивідуально-дослідного завдання згідно з навчальним планом; опрацювання рекомендованої основної та додаткової літератури. Підготовка та участь у практичних заняттях передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни та планами практичних занять; вивчення теоретичного матеріалу; виконання завдань, запропонованих для самостійного опрацювання. Результатом підготовки до заняття має бути здобуття вмінь та навичок лінгвістичного аналізу певних мовних одиниць. Відповідь здобувача повинна демонструвати ознаки самостійності виконання поставлених завдань, відсутність ознак повторюваності та плагіату. Присутність здобувачів вищої освіти на практичних заняттях є обов'язковою. Пропущені з поважних причин заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач вищої освіти повинен дотримувати навчально-академічної етики та графіка навчального процесу; бути зваженим, уважним.

Академічна добросовісність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної добросовісності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної добросовісності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт

– EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

16. Загальна інформація про навчальну дисципліну

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Основи теорії мовної комунікації
Освітня програма	Філологія. Мова та література (новогрецька)
Рівень вищої освіти	Магістр
Кафедра, яка здійснює викладання	Кафедра грецької філології та перекладу
Викладач ПБ, посада	Старший викладач КГФП Наталя Кобиленко

Електронна адреса викладача	n.kobylenko@ mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості он-лайн консультування)	<i>Протягом 3 семестру за графіком, затвердженим КГФП</i>
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	
Компетентності та програмні результати навчання	<p>Під час лекційних та практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти, майбутні фахівці набувають таких фахових компетенцій:</p> <p>КП 1 – - Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.</p> <p>КП 2- Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.</p> <p>КП 3 - Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.</p> <p>КП 4 - Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.</p> <p>.</p> <p>Опанувавши дисципліну „Основи теорії мовної комунікації”, студенти повинні досягти таких програмних результатів навчання:</p> <p>РН 1 – Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>РН 2 – Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію новогрецької мови і літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.</p> <p>РН 3 – Характеризувати діалектні та соціальні різновиди новогрецької, української мов, описувати соціолінгвальну ситуацію.</p> <p>РН 4 – Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.</p>

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	практ/сем/лаб		
5	3	14	16	2	залік

В.о. завідувача кафедри

Юлія Лабецька

Гарант ОП

Юлія Жарікова